

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№12

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2025-yil, dekabr.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA DAVRIDA TIJORAT BANKLARI LIKVIDLILIK XAVFINI BOSHQARISHI.....	44
Baxromov Nodirjon Muxammadamin o'g'li	
TURIZM XIZMATLAR BOZORI ISTE'MOLCHILARINI SEGMENTLASH USULI ASOSIDA DIVERSIFIKATSIYA KONSEPSIYASINI ISHLAB CHIQUISH.....	48
Maxmudova Aziza Pirmamatovna	
"INNOVATSION AGROTEKNOLOGIYALAR VA "YASHIL IQTISODIYOT" TAMOIYILLARI ASOSIDA G'ALLA YETISHTIRISH BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	53
Turayeva Gulizahro	
АНАЛИЗ ЦЕНОБРАЗОВАНИЯ НА ЗЕРНОВЫЕ ПРОДУКТЫ ПО ДАННЫМ МАРКЕТИНГОВЫМ ИСЛЕДОВАНИЯМ (НА ПРИМЕРЕ НАМАНГАНСКОЙ ОБЛАСТИ).....	57
Баҳриддинов Жаҳонгирбек Равшанжон ўғли	
KICHIK BIZNES RIVOJINI TA'MINLASHDA BOZOR INFRATUZILMALARINING AHAMIYATI.....	62
G'aniyev Botir Baxtiyorovich, Zakirova Gulnora Mirzaliyevna	
KICHIK SANOAT ZONALARI FAOLIYATINI SAMARALI BOSHQARISH METODOLOGIYASI VA YO'LLARI.....	67
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillaevich	
INNOVASION FAOLIYAT XARAJATLARINING BUXGALTERIYA HISOB VA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	73
Mustafoev Akbar Mustafo o'g'li	
MAHSULOT DIVERSIFIKATSIYASI VA LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA EKSPORT POTENSIALINI OSHIRISH YO'LLARI.....	78
Maxkamov Ibrayim, Jo'raboyeva Shohida Kamoliddin qizi	
REKLAMA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARI ROLI.....	83
Abduxalilova Laylo To'xtasinovna, Raxmonqulova Shahrizoda	
SIRKULAR IQTISODIYOTDA YOPIQ SIKL NAZARIYASINING ROLI.....	87
Sodikov Zokir Rustamovich	
YASHIL TEKNOLOGIYALARNI JORIY ETISHDA MOLIVAVIY RAG'BATLAR VA ULARNING NATIJALARI.....	92
Axmadjonova Gulmira Xabibulla qizi	
MAMLAKAT IQTISODIYOTI RIVOJLANISHIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING ROLI.....	97
G'aniyev Baydulla Toshmurodovich	
АНАЛИЗ ПОДХОДОВ ЦЕНТРАЛЬНЫХ БАНКОВ К РЕГУЛИРОВАНИЮ ИННОВАЦИОННЫХ БАНКОВСКИХ ПРОДУКТОВ: СРАВНЕНИЕ УЗБЕКИСТАНА И МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАКТИКИ.....	101
Даулетиярова Шахло	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ РЫНКА ЦЕННЫХ БУМАГ УЗБЕКИСТАНА.....	109
Кадилова Хадича Тураевна	
XORIY MAMLAKATLARINING IQTISODIYOTNI UGLERODSIZLASHTIRISH STRATEGIYALARI: O'ZBEKISTON UCHUN TAKLIFLAR.....	115
D.X. Pulatov, F.E.Shamsiyev	
O'ZBEKISTONDA ISLOM MOLIVASI: MUAMMOLAR VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	125
Sattorov Ixtiyor Ochilovich, Karimov Shohruh Yo'ldoshali o'g'li	
HISOB SIYOSATI TARKIBIY TUZILISHI MASALALARI.....	133
Botirova Raximaxon Abdujabbarovna	
QURILISHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MOLIVAVIY TAHLILI.....	136
Musayeva Shoirazimovna	

KICHIK SANOAT ZONALARINI RIVOJLANTIRISH ORQALI AHOLI TURMUSH FAROVONLIGINI OSHIRISH.....	144
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI PORTFELI TAHLILI.....	149
Madraximov Ilxom Kamilovich	
FOYDA SOLIG'INING O'ZIGA XOS MUAMMOLI JIHATLARI.....	154
Zaripov Xusan Baxodirovich	
AGRAR SEKTORNI INNOVATSION MODERNIZATSIYA QILISHDA INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISH MODELLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	159
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
OLIY TA'LIM XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING TADQIQODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	163
Jalilov Jamshid G'anijonovich, Safarov Zavqiddin Zokir o'g'li	
MINTAQA SANOAT TARMOG'I RIVOJLANISHINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI.....	168
Xayitboev Abror Quvondiqovich	
РОЛЬ СМЕШАННОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ (BLENDED FINANCE) В ПОВЫШЕНИИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ КОММУНАЛЬНЫХ УСЛУГ: УРОКИ РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН.....	174
Гулмаматова Дурдона Шерали кизи	
KORXONALARDA STRATEGIK BOSHQARUV.....	180
Musayeva Dilnoza Dilshatovna	
BANK TIZIMIDA MARKETING AHAMIYATI VA BANK MARKETINGI.....	184
Usubjonov Zaxriddin Vasliddin o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN XORJIY KREDIT MABLAG'LARINI JALB KILISH HUQUQIY JIHATLARI.....	189
Qulliyev Anvar Zayniddinovich	
TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYALASH SHAROITIDA CHAKANA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	194
Alimov Umid O'ktambayevich	
MAHSULOTLARNING RAQAMLI PASPORTI TIZIMINI JORIY ETISH OMILLARI VA TO'SIQLARI.....	200
Avloqulova Sadoqat Sobirjon qizi	
KORXONALARDA FOYDA VA ZARARLARNI TAHLIL QILISHDA INNOVATSION METODLAR AHAMIYATI.....	207
Ernazarov Ortiq Eshnazarovich, Farog'at Xo'jabekova	
ВЛИЯНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ БЛАГОСОСТОЯНИЕ, А ТАКЖЕ НОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ.....	212
Останов Эгамберди	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA INNOVASION TEXNOLOGIYALARNI INTEGRATSIYALASH: MOHIYATI VA RIVOJLANISH IMKONIYATLARI.....	218
Xakimova Xulkar Xamidovna	
QORAQALPOG'ISTON VA XORAZM OZIQ-OVQAT SANOATINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI HAMDA UNI YANADA RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	224
Tleuov Niyetulla Raxmanovich	
OILAVIY KORXONALARNING IQTISODIY TIZIMDAGI O'RNI.....	230
Shadiyeva Gulnora Mardiyevna, Rustamova Zarina Rustamovna	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MARKETING FAOLIYATINI MODELLASHTIRISH VA BOSHQARISH MEXANIZMLARI.....	234
Sadikov Shoxrux Shuxratovich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASI KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDA RAQAMLI XIZMATLARNING AHAMIYATI.....	238
Asenbaeva Aydaygul Edenbaevna	
BARQARORLIK VA YASHIL MENEJMENT: ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR VA AMALIY AHAMIYATI.....	242
Djalilova Dilbar Abdikarim qizi	

HUDUDLARNING IQTISODIY SALOHİYATINI INNAVATSION-INVESTITSION BOSHQARISH STRATEGIYASI VA MEXANIZMI (XORAZM VILOYATI MISOLIDA)	247
Maqsudova Malohatxon Maqsudovna, Yaxshimuratov Maqsadbek Narimon o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT BUDJETINI 2026-YILGI SOLIQ SIYOSATINING TAHLILI VA XALQARO SOLISHTIRMA YONDASHUVI	251
Abdullayev Zafarbek Safibullayevich	
O'ZBEKISTON MINTAQALARIDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI	256
Mamataliyeva Dilnoza Raxmonovna	
TRANSFORMATSIYALASHUV SHAROITIDA INVESTITSİYALAR SHAKLLANISHI VA ULARNI SAMARALI BOSHQARISH YO'NALISHLARI	259
To'rayev Jasurali To'rayevich	
O'ZBEKISTONDA SAVDO TASHKILOTLARINING FAOLIYATI VA RIVOJLANISH HOLATI	264
B. Sulaymonov	
NAMANGAN VILOYATIDA "YASHIL IQTISODIYOT" MODELIGA O'TISH JARAYONIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING IQTISODIY FAOLLIGI	270
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL" IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	274
Xoshimov Pazliddin Zuxurovich	
KICHIK BIZNES ORQALI ISH O'RINLARINI YARATISH STRATEGIYALARI: NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA	278
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
MAMLAKATIMIZDA QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	283
Quryozov Sardorbek Sharifboevich	
РАЗРАБОТКА И ПРИОРИТИЗАЦИЯ КЛЮЧЕВЫХ ИНДИКАТОРОВ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЛЯ ОБЩЕНАЦИОНАЛЬНОЙ ПАНЕЛИ МОНИТОРИНГА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БОЛЬНИЦ: ЭКСПЕРТНАЯ ОЦЕНКА СО СТОРОНЫ РУКОВОДИТЕЛЕЙ МЕДУЧРЕЖДЕНИЙ	290
Шухратов Мамуржон Шухрат угли	
MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYAT ORGANLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	297
Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o'g'li	
BANK TIZIMINING BARQAROR MOLIVAVIY RIVOJLANISHINI TA'MINLASH VOSITALARI	303
Sadikov Iskandar Gayratovich	
ЗЕЛЕНОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ В ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА	308
Халиков С. Х.	
HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA KICHIK BIZNESNI ROLI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH CHORALARI	313
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich	
ИСТОРИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС СТАНОВЛЕНИЯ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	317
Мажидова Фарангиз Фуркатзода	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDAGI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	321
Isakov Oybek Jamoliddinovich	
NORASMIY KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINING FERMER XO'JALIKLARI YETISHTIRGAN MAHSULOT MIQDORIGA TA'SIRINI BAHOLASH	325
Ismoilov Azamat	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA FOIZ RISKINI BOSHQARISH AMALIYOTI	332
Seitnazarov Daniyar Baxadirovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SUT VA SUT MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLOVCHI KORXONALAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH	341
Normuradov Nurbek Sunatilloevich	
"AYOL RAHBARLAR: RAHBARLIK SALOHİYATI VA ISH JOYIDA TENGLIK" FRANSIYA DAVLATI TAJRIBASI ASOSIDA	346
Abduraxmonova Feruzabonu	

QISHLOQ XO'JALIGIDAGI KLASSTERLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH.....	352
Dildora Yuldasheva	
TIJORAT BANKLARINING DEPOZIT BAZASINING YETARLILIGINI TA'MINLASH YO'LLARI	359
I.J. Isakov	
OLIY TA'LIM SIFATINI OSHIRISH VA IQTISODIY DIAGNOSTIKA O'TKAZISHNING XORIJ TAJRIBASI	363
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich, Axmedov Oybek Turg'unpulatovich	
INKLYUZIV TA'LIMNI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNI YECHISH YO'LLARI.....	369
Egamberdiyeva Dilorom Botir qizi, Pulatova Moxira Baxtiyorovna	
"KREATIV IQTISODIYOT" HAMDA "TURIZM" TUSHUNCHALARINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	374
Abdurasulov Shovqiddin Erkin o'g'li	
THE STRATEGIC ROLE OF THE INDUSTRIAL SECTOR IN THE NATIONAL ECONOMY AND DEVELOPMENT FACTORS.....	380
Rakhimov Bakhromjon Ibroximovich	
INVESTITSIYALARNI MOLIYALASHTIRISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	386
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	
GLOBAL INCOME INEQUALITY IN 2024: CAUSES, PATTERNS, AND CONSEQUENCES.....	393
Ilxomjonov Jaxongir Alisher o'g'li	
ТОРГОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ В СВОБОДНО ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОНАХ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ	401
Шарифходжаев Шавкат Окилович, Ачилова Ширин Шавкат кизи	
O'ZBEKISTON KON-METALLURGIYA SANOATI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA HOZIRGI HOLATI	407
Ergashov Botirjon Ergashovich	
PENSIYA JAMG'ARMASIDA DAVLAT BUDJETI TRANSFERTLARI ULUSHI HAMDA UNING XORIJ TAJRIBASI	415
Sherjonov Doniyor Saparbayevich	
O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARINI QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORIDAN FOYDALANIB MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI.....	419
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'I BO'YICHA FIRIBGARLIKLAR: MEXANIZMLARI, SABABLARI VA ULARNI OLDINI OLISH YO'LLARI.....	425
Eshkarayev Bobir Chariyevich	
TOG' VA TOG'OLDI HUDUDLARIDA QISHLOQ XO'JALIGINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	431
Abdulxayeva Gulshan Maxmudovna	
TURIZM SOHASINING IJTIMOIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI (SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA).....	435
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
SANOATDA IQTISODIY MOLIYAVIY HISSOBOTLAR XALQARO STANDARTLARINI RAQOBATBARDOSH KORPORATIV STRATEGIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA QO'LLASH.....	442
Turaboev Ibroxim Ismoil o'g'li	
ФОНДИРОВАНИЕ И СТРАХОВАНИЕ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РИСКАМИ АПК: СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ И МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ	447
Дурманов Акмал Шаймарданович	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI RIVOJLANISHINING STATISTIK KO'RSATKICHLARI TAHLILI	456
Atajanova Guli Maxsudbekovna	
JAHON MOLIYAVIY BOZORLARI BARQARORLIGIGA GLOBAL IQTISODIY INQIROZLAR VA GEOSIYOSIY OMILLARNING TA'SIRI HAMDA ULARNI BOSHQARISH STRATEGIYALARI	462
Abdurazakova Nargiza Rixsibayevna	

QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQRISHDA BOSHQARUV QARORLARINING IQTISODIY TAHLILI.....	467
Mamadiyarov Dilshad Uralovich	
PAXTA TOZALASH KORXONALARINING TARKIBIY BO'LINMALARIDA MOLIVAVIY BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	474
Murodov Orif Jumayevich, G'ulomov Xaydarbek Ilyos o'g'li	
BARQAROR KELAJAK SARI: MAMLAKATDA EKOLOGIK XAVFSIZLIKNI MUSTAHKAMLASH	482
Abdullaev Shavkatjon Maxmudillaevich	
ZAMONAVIY IQTISODIY SHAROITLARDAGI KORXONALARNING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH	487
Abdulakimova Moxina Farxod qizi	
UMUMIY OVQATLANISH SHAHOBCHALARINING FAOLIYATI SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH.....	493
Amiriddinova Muslima Zayniddin qizi	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA MIJOZLAR EHTIYOJINI O'RGANISH VA XIZMAT SIFATINI OSHIRISHNING INNOVATSION YONDASHUHLARI	498
Babayeva Lola Ibragimovna	
MINTAQADA TARIXIY VA MADANIY TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISHDA DAVLAT HAMDA XUSUSIY SHERIKCHILIK TIZIMIDAN FOYDALANISH	504
Xusanov Chari Kadirovich	
PROSPECTS FOR IMPROVING INFRASTRUCTURE FOR SMALL BUSINESS AND ENTREPRENEURSHIP IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	509
Botirova Xulkar Olimjonovna	
THE IMPACT OF AGRICULTURAL CLUSTERS ON FOOD SECURITY AND MACROECONOMIC STABILITY	514
Sherkulov Shohruh Erkin ugli	
OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA ISSIQXONA IQTISODIYOTINI O'RNI VA NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLAR	520
Otavullaev Sukhrob Sa'dullo o'g'li	
IJTIMOIIY AHAMIYATI YUQORI LOYIHALARNI DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	524
Taspanova Ayzada Kenjebayevna	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA RAQOBAT STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	529
Sharopova Nafosat Radjabovna, Jamolova Aziza	
TIKUV-TRIKOTAJ KORXONALARIDA ISTE'MOLCHILARNING XULQ-ATVORINI O'RGANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	537
Sultonova Zulxumor, Bobojonov Baxrombek Ro'zimovich	
INTERNATIONAL TRADE BETWEEN INTEGRATION AND ISOLATION: INNOVATION AND UNCERTAINTY IN A FRAGMENTING GLOBAL ECONOMY.....	542
Zakhidov Azizbek Rustamovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QO'NG'IROT TUMANIDA SIGIRLAR BOSH SONINING PROGNOZ KO'RSATKICHLARI	548
Sabit Gabbarov	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTINI OSHIRISHDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	552
Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna, Xo'janova Husnora	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIY O'SISH SIFAT OMILLARINING TA'SIRINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	558
Bustonov Mansurjon Mardonakulovich	
ОБЩАЯ КОНЦЕПЦИЯ СТАБИЛЬНОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ.....	567
Зайналов Джахонгир Расулович	
ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ РЫНКОВ КАПИТАЛОВ	571
Хотамкулова Мадина Санжар кизи, Зайналов Джахонгир Расулович	

IPOTEKA KREDITI MEKANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA AMALIY ISHLAR TAHLILI	576
A'zamxo'jayeva Nihola Sulaymon qizi	
KORXONALARDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	581
Abdurashidova Nigora Alisherovna, Abduqodirova Donoxon	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA ISHLAB CHIQRISH SALOHİYATINI OSHIRISH OMILLARI VA MEZONLARI	588
Jumanov Ruslanbek Bobojanovich	
O'ZBEKISTONIDA MEHNAT BOZORINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI	592
Rasulev Alisher Fayziyevich, Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
STUDY OF THE ECONOMIC EFFICIENCY OF GREEN BONDS, ECOLOGICAL LOANS, AND GREEN INVESTMENT FUNDS, AS WELL AS THEIR IMPORTANCE IN THE FINANCIAL SYSTEM.....	595
Avazov Azizbek Ashurali o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK TERMINOLOGIYASINING ILMIY-TAHLILII TALQINI.....	603
Aripov Oybek Abdullayevich	
O'ZBEKISTONDA MEHNAT BOZORINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI.....	608
Rasulev Alisher Fayziyevich, Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
FERMER XO'JALIKLARIDA INVESTITSION JARAYONLARNI TASHKIL ETISH VA OPTIMALLASHTIRISH.....	611
Kdirbaev Amir Marat uli	
ITALIYA VA YAPONIYADA DAVLAT QARZINING UZOQ MUDDATLI BARQARORLIGI: FISKAL QOIDALAR VA QARZ BOSHQARUVI STRATEGIYALARINING QIYOSIY TAHLILI.....	614
Abdurahimov Abror Zafarovich, L.M. Tashpulatova	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ: ВОЗМОЖНОСТИ ПЕРСОНАЛИЗАЦИИ, ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ	621
Камалова Малика Низамовна, Очилов Акрам Одилович	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOTNING ISHSIZLIK DARAJASIGA TA'SIRINI IFODALOVCHI ASOSIY OMILLAR	626
Raxmonov Bekzod Sharibjon o'g'li	
GLOBAL XAVFLARNING KESKINLASHUVI SHAROITIDA QAYTA SUG'URTANI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	631
Norov Zarif Shamsiddinovich	
INNOVATSION SUG'URTA XIZMATLARINI JORIY ETISH ORQALI IXTIYORIY SUG'URTA XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	638
Xayitov Nodirjon Uzokovich	
ANALYSIS OF INNOVATION ACTIVITIES	646
Alieva Elnara Ametovna	
VOSITACHILIK XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI SUBYEKTLAR AUDITI SIFAT NAZORATI.....	652
O.Q. Qo'shmatov	
AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISHDA MATEMATIK MODELLARDAN FOYDALANISH MASALALARI	657
I.Qo'ziyev, F.Ochilov	

AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISHDA MATEMATIK MODELLARDAN FOYDALANISH MASALALARI

I.Qo'ziyev

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
Audit kafedrası i.f.d., professori,

F.Ochilov

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
Audit kafedrası i.f.d., dotsenti

Annotatsiya. Mazkur maqolada xo'jalik yurituvchi subyektlarda auditorlik tekshiruvlarini o'tkazish jarayonida hamda auditorlik xulosalarini shakllantirishda matematik modellarni qo'llash tartibi bo'yicha ilmiy taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan. Shuningdek, auditorlik tekshiruvida tanlash asosida tekshiruv o'tkazish ketma-ketligi, tekshirish uchun tanlanadigan obyektlarning uslublarini tanlash hamda yakuniy xulosalarni shakllantirish jarayonining izchilligi batafsil yoritilgan.

Kalit so'zlar: auditning xalqaro standartlari, moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari, auditorlik xulosasi, auditorlik dalillari, tahliliy amallar, matematik modellar, moliyaviy hisobot audit, xat-majburiyat.

Abstract. This article develops scientific proposals and recommendations on the application of mathematical models in the process of conducting audit examinations of business entities, as well as in the formation of audit opinions. In addition, the sequence of conducting audit procedures on a sampling basis, the methods of selecting objects for examination, and the process of forming audit conclusions are presented in detail.

Key words: International Standards on Auditing, International Financial Reporting Standards, audit opinion, audit evidence, analytical procedures, mathematical models, financial statement audit, liabilities.

Аннотация. В данной статье разработаны научные предложения и рекомендации по применению математических моделей в процессе проведения аудиторских проверок хозяйствующих субъектов, а также при формировании аудиторских заключений. Кроме того, подробно раскрыта последовательность проведения выборочных аудиторских процедур, методы отбора объектов для проверки и порядок формирования выводов по результатам аудита.

Ключевые слова: Международные стандарты аудита, Международные стандарты финансовой отчетности, аудиторское заключение, аудиторские доказательства, аналитические процедуры, математические модели, аудит финансовой отчетности, обязательства.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasida zamonaviy sanoat tarmoqlarini barpo etish va rivojlantirish vazifasini bajarishda asosiy masalalardan biri chet el investitsiyasini jalb qilish hisoblanadi. Ushbu maqsadga erishish ko'p jihatdan moliyaviy hisobot shakllarining tashqi foydalanuvchilar talablari asosida taqdim etilishiga bog'liqdir. Moliyaviy hisobotlarni chet ellik investorlar talablari asosida taqdim etish uchun tashqi audit tomonidan ushbu hisobotlar audit qilinishi va uning natijasi bo'yicha tegishli auditorlik xulosasi berilishi lozim. Bunda, albatta, auditorlik tekshiruvlari auditning xalqaro standartlari asosida amalga oshirilishi, moliyaviy hisobotlar ko'rsatkichlari esa xalqaro amaliyotda qabul qilingan moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosida tuzilishi talab etiladi. Ushbu sharoitda tashqi auditni tashkil etish, shu jumladan audit tekshiruvlari natijalarini to'g'ri va xalqaro talablar darajasida umumlashtirish muhim ahamiyatga ega. Shu sababli xo'jalik yurituvchi subyektlarning moliyaviy hisobotlari tashqi auditini o'tkazish va uning natijalarini umumlashtirish tartibini ishlab chiqish muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur sharoitda auditorlik tekshiruvlarining natijasini aks ettiruvchi auditorlar va auditorlar yordamchilari tomonidan o'zlariga berilgan topshiriqlar bo'yicha tuziladigan auditor yoki yordamchi auditor hisobotlarining shakli, tarkibiy tuzilishi va ularni umumlashtirishning xalqaro mezonlar asosida tashkil etilishi muhim ahamiyatga ega. Shu nuqtayi nazardan asosiy e'tibor auditor va yordamchi auditorlarning hisobotlari asosida umumiy audit qilingan subyekt bo'yicha auditorlik xulosasini tuzishning hozirgi holatini tahlil qilish, shu asosda uning mazmuni hamda umumlashtirish bosqichlarini takomillashtirish masalasiga qaratiladi. Auditorlik xulosalarining tarkibini ko'rib chiqishda asosiy e'tibor ularning mazmuni va tarkibiy tuzilishiga qaratiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tashqi auditorlik faoliyatini tashkil etish va auditorlik xulosasini shakllantirish jarayoni to'g'risida rossiyalik taniqli iqtisodchi-olimlar A.D. Sheremet va V.P. Suyslar tomonidan qayd etilishicha: "Keyingi yillarda amalga oshirilgan ishlar jumlasiga auditorlik faoliyatining huquqiy asoslarini rivojlantirish va uni yanada takomillashtirish jarayoniga oid qabul qilingan bir qator o'zgarishlarni sanab o'tishimiz mumkin. Shu jumladan 2001-yilning 7-avgustida №119-FQ 'Rossiya Federatsiyasining auditorlik faoliyati to'g'risida'gi Qonunning yangi tahririning qabul qilinishi muhim masala hisoblanadi. Ushbu Qonunning kuchga kirishi munosabati bilan auditorlik xizmati rivojlanishi bo'yicha bir qator ishlar amalga oshirildi. Jumladan, auditorlik xulosalari va ularni shakllantirish masalalariga alohida e'tibor qaratildi. Auditorlik xulosasi auditorlar tomonidan tekshirish natijalariga ko'ra tuzilib, unda moliyaviy hisobotlarning ko'rsatkichlarini tasdiqlovchi ma'lumotlar mujassamlashadi"¹.

Ushbu masalada auditorlik xulosalarining maqsadi va vazifalari to'g'risida V.I. Podolskiy va I.V. Fedorenkolar tomonidan quyidagicha fikr bildirilgan: "Auditorlik xulosasining mohiyati va uning asosiy mazmuniga doir amalga oshirilgan birinchi qadam Rossiya Federatsiyasida amal qilayotgan milliy auditorlik faoliyati (standart) qoidalarini ekspertiza qilish orqali auditorlik xulosasi tushunchasiga aniqlik kiritilganidir. Keyingi qadam sifatida litsenziyaga ega auditorlik tashkilotlari va mustaqil auditorlar tomonidan faoliyat natijasi bo'yicha tegishli hisobot shakli hamda uni taqdim etish tartibi ishlab chiqildi. Uchinchi qadamda esa Moliya vazirligi qoshida markaziy attestatsiya-litsenziyalash komissiyasi tashkil etilib, uning vazifasi auditorlik tashkilotlariga litsenziya berish va auditorlarni sertifikatsiyalashdan iboratdir. Ushbu komissiya xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyati bo'yicha moliyaviy hisobotlar audit doirasida auditorlik xulosalarining asosiy shakli va uning mohiyatini belgilab bergan. Auditorlik tekshiruvining borishi, buxgalteriya hisobini yuritishning belgilangan tartibidan aniqlangan chetga chiqishlar, moliyaviy hisobotdagi huquq buzilishlari to'g'risidagi batafsil ma'lumotlar, shuningdek auditorlik tekshiruvini o'tkazish natijasida olingan va auditorlik xulosasini tuzish uchun asos bo'ladigan boshqa axborotlardan iborat bo'lgan hujjat auditorlik faoliyatida muhim ahamiyat kasb etadi"². Demak, ushbu mualliflar tomonidan auditorlik tashkilotlarining xalqaro audit standartlarini qo'llashi natijasida tayyorlangan moliyaviy hisobotlarga berilgan auditorlik xulosalari chet mamlakatlarda tayyorlangan moliyaviy hisobotlarga berilgan auditorlik xulosalari bilan bir xil kuchga ega bo'lish imkoniyati yaratilishi ta'kidlangan. Natijada auditorlik tekshiruvlari sifatini oshirish va ularning xalqaro darajada tan olinishiga erishish mumkinligi bo'yicha ijobiy fikr bildirilgan.

Lekin ayrim iqtisodchi-olimlar tomonidan, masalan, professor Mirgorodskaya T.V. tomonidan auditorlik xulosasi tushunchasining juda tor doirada talqin qilingani kuzatiladi. Unga ko'ra, "Auditorning yozma hisoboti deb audit jarayonida olingan axborotlar asosida tuzilgan rahbariyatga murojaat shakli tushuniladi. Ushbu yozma axborotda buxgalteriya hisobi va ichki nazorat tizimini audit qilish jarayonida aniqlangan kamchiliklarning yozma ifodasi beriladi", degan fikr ilgari surilgan.³ Lekin ushbu fikr auditorlik xulosasining bir qismi, ya'ni rahbariyatga xat doirasida chegaralanib qolgan. Shu sababli auditorlik xulosasi tushunchasi to'liq ochib berilmagan va tor doirada talqin qilinganini ko'rishimiz mumkin.

Rossiya Federatsiyasida milliy auditorlik standartlarini ishlab chiqish uchun asos xalqaro audit standartlari hisoblanadi. Shu sababli Rossiya auditorlik faoliyati bo'yicha federal qoida (standartlar)da alohida "xalqaro audit standartlari asosida ishlab chiqilgan" degan jumla kiritildi va ushbu qoida federal qonun bilan mustahkamlandi. Natijada Rossiya hududida xalqaro audit standartlarini to'liq qo'llash uchun Rossiya Federatsiyasining me'yoriy-huquqiy aktlarini moslashtirish bo'yicha tegishli ishlar amalga oshirildi. Shu jumladan auditorlik xulosalarini tuzish va ularni taqdim etishga doir me'yoriy hujjatlar ishlab chiqildi⁴. Shunday qilib, yuqoridagi fikrlarni umumlashtirib, shuni ta'kidlash lozimki, Rossiyada qo'llanilayotgan auditorlik faoliyati bo'yicha federal qoida (standartlar) ni ishlab chiqish jarayonida asosiy qoida sifatida auditning xalqaro standartlari olingan. Ushbu standartlar auditorlik tashkilotlari tomonidan auditorlik tekshiruvini amalga oshirish uchun asosiy me'yor bo'lib xizmat qiladi

1 Sheremet A.D., Suys V.P. Audit. M.: INFRA-M, 2009.456s. S.45.

2 Podolskiy V.I., Savin A.A., Sotnikova L.V. i drugiye. Audit./pod red.prof.V.I.Podolskogo. Uchebnik. M.:EKONOMIST, 2005. 494s. S.235.Fedorenko I.V.,Zolotareva G.I. Audit. M.:Infra-M, 2016. 272s. S.18-28.

3 Mirgorodskaya T.V. Audit. Uchebnoye posobiye. M.:KNORUS, 2014. 312s. S. 170.

4 Fedorenko N.V. Audit: Rasshiyayem granitsy nauki. Teoriya i metodologiya. M.: Infra-M, 2016. -100s. S.27-33. Audit. Pod red. A.Ye. Suglobova. M.: Dashkov i K., 2015.-368s. S.45-61.

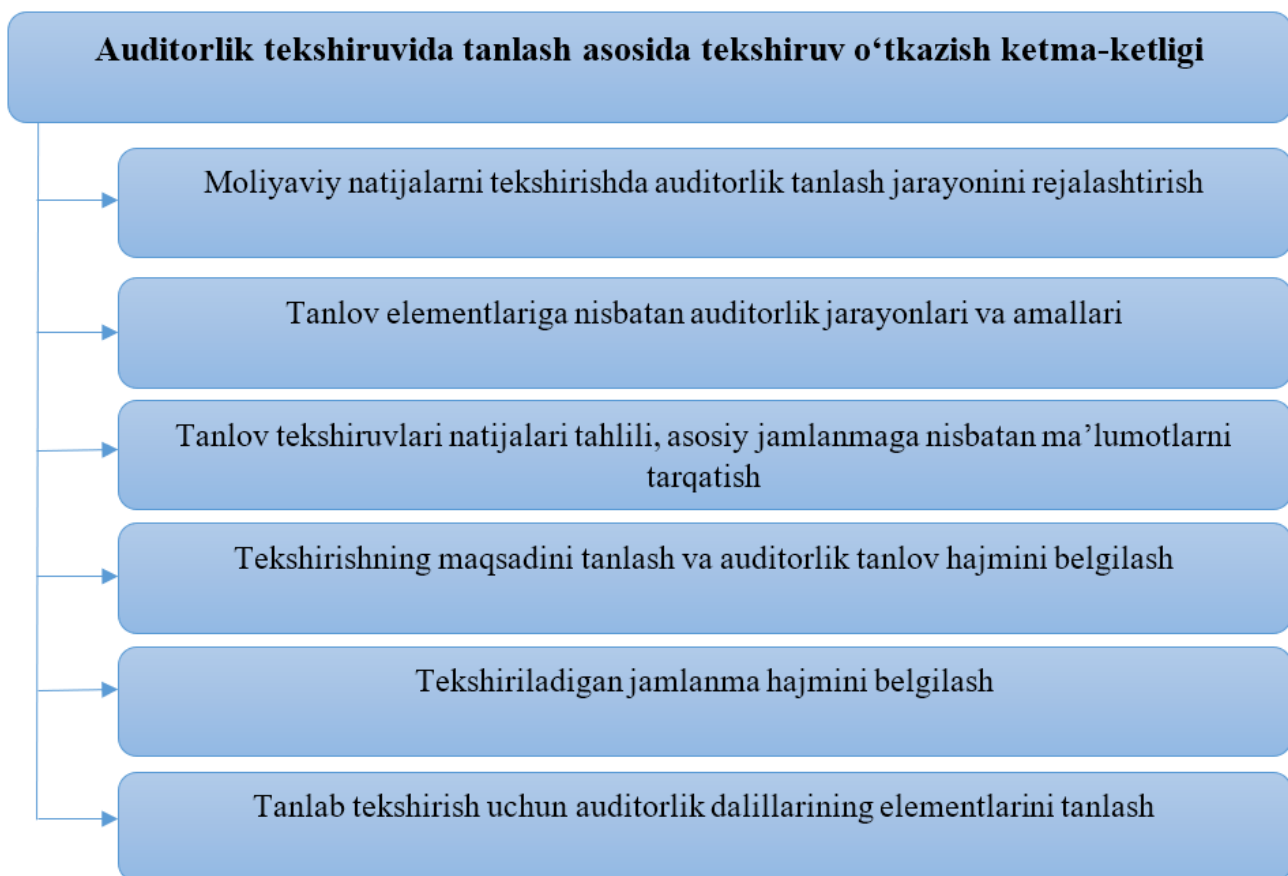
va auditorlik faoliyati bo'yicha federal qoida (standartlar) auditorlik tekshiruvlarini amalga oshirishda dasturiy amal hisoblanadi. Auditorlik tashkilotlari ushbu qoidalar asosida o'zining ichki standartlarini ishlab chiqadi va ushbu standartlarda boshqa masalalar qatorida auditorlik xulosasi hamda uni shakllantirish masalasi asosiy yo'nalishlardan biri sifatida belgilangan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda auditorlik xulosasini shakllantirish jarayonida qo'llaniladigan matematik modellarni asoslash uchun ma'lumotlar auditorlik tashkilotlari hisobotlari, moliyaviy ko'rsatkichlar bazalari va normativ-huquqiy hujjatlardan olinadi. Olingan ma'lumotlar ekonometrik modellash, regressiya tahlili, nisbiy ko'rsatkichlar dinamikasini solishtirish hamda risk darajasini baholash usullari orqali qayta ishlanadi va ularning auditorlik qarorlariga ta'siri aniqlanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Auditorlik tekshiruvi bo'yicha jamlangan auditorlik dalillari asosida auditorlik fikri, ya'ni auditorlik xulosasi shakllanadi. Chunki auditorlik tekshiruvining natijasida moliyaviy hisobot ko'rsatkichlariga baho beriladi va ularning buxgalteriya hisobi ma'lumotlariga mos kelishi bo'yicha fikr bildiriladi. Auditorlik xulosasining shakllanishida auditorlik tanlash jarayonining to'g'ri tashkil etilishi va tanlash asosida tekshiruvni amalga oshirishning optimal varianti auditorning fikrining obyektivligiga bevosita ta'sir qiladi. Shu sababli muhim masala — tanlash tartibini va uning algoritmini belgilashdir (1-rasm).

1-rasm. Auditorlik tekshiruvida tanlash asosida tekshiruv o'tkazish algoritmi⁵

Auditorlik xulosasi va uni shakllantirish jarayonida auditorning xo'jalik subyektlari faoliyatining moliyaviy natijalarini tekshirishdagi harakatlar ketma-ketligini quyidagi chizma ko'rinishida tasvirlash mumkin.

Ushbu rasmdan ko'rinib turibdiki, auditorlik tekshiruvini amalga oshirish jarayonida ma'lum ketma-ketlik asosida ishlash va uning algoritmini to'g'ri belgilash auditorlik tekshiruvlarining sifatini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Masalan, tanlov elementlariga nisbatan auditorlik jarayonlari va protseduralari, tanlov

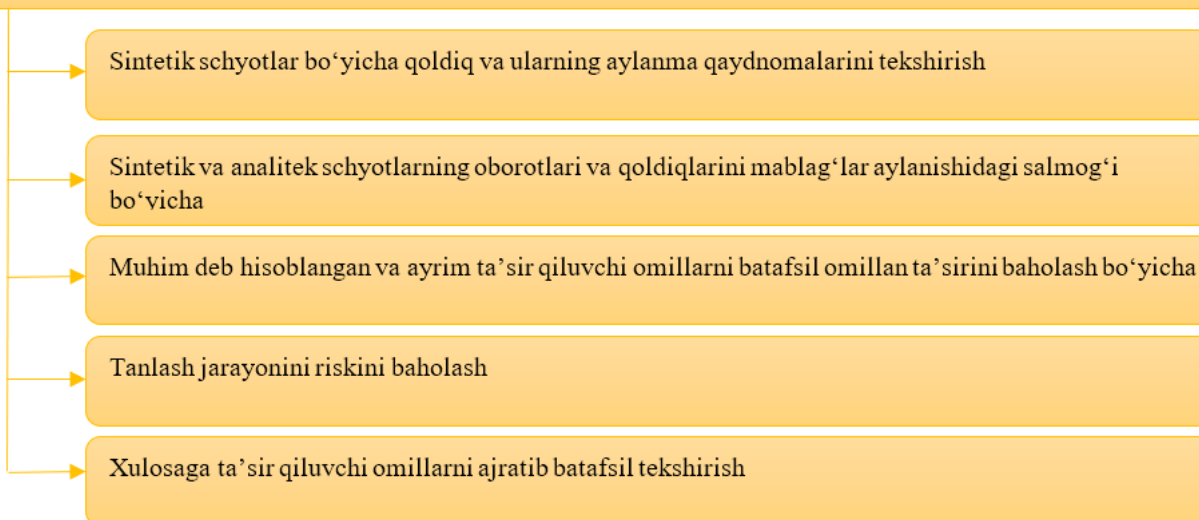
tekshiruvlari natijalarining tahlili, asosiy jamlanmaga nisbatan ma'lumotlarni taqsimlash kabi jarayonlar bunga kiradi.

Tekshiriladigan obyektlar sonini aniqlashda tanlash asosida tekshiruvni qo'llash imkoniyatlariga taalluqli shartlarning bajarilishini tahlil qilish zarur. Umumiy jamlanma hajmi, har bir obyektning birxillastirish imkoniyati, hisobot davrining qamrovi va shunga o'xshash omillar ana shunday shartlar sirasiga kiradi.

Bundan tashqari, auditorlar tomonidan tekshiruv jarayonini nazorat qilish chog'ida xo'jalik yurituvchi subyekt faoliyati bo'yicha daromad va xarajatlar auditi natijalarini baholash ham muhimdir. Masalan, moliyaviy hisobotning barcha muhim sohalari haqiqatdan tekshirilgan yoki tekshirilmaganligi, dalillarni to'plash jarayonini aks ettiruvchi ish fayllari va natijalari tuzilgan yoki tuzilmaganligi, yalpi va tanlash asosidagi tekshiruv xatolari to'g'ri baholangan yoki baholanmaganligi, har bir obyekt bo'yicha xulosalar umumlashtirilgan yoki umumlashtirilmaganligi, xulosalar va ish natijalarining mosligi yoki nomosligi, ular auditorlik fikrini tasdiqlashi yoki tasdiqlamasligini nazorat qilish lozim. Bizning fikrimizcha, ushbu tanlash uslublari ko'p omillarga bog'liq bo'ladi.

Tekshirish uchun tanlanadigan obyektlarni aniqlashda quyidagi uslublardan foydalanish mumkin (2-rasm).

Tekshirish uchun tanlanadigan obyektlarni aniqlash uslublari

2-rasm. Tekshirish uchun tanlanadigan obyektlarning uslublarini tanlash⁶

Xatolar va buzilishlar tekshirilayotgan xo'jalik yurituvchi subyektning yakuniy moliyaviy natijalariga — foyda yoki zarariga ta'sir ko'rsatishini tahlil qilish hamda miqdoriy baholash tekshirilayotgan xo'jalik yurituvchi subyekt moliyaviy natijalarini tekshirishning yakuniy bosqichida muhim ahamiyatga ega. Xatolarning umumiy hajmini daromad (zarar) uchun mo'ljallangan jiddiylik darajasi bilan taqqoslash va moliyaviy natijalar salmog'ini tuzatish zarurligi xususida qaror qabul qilish lozim.

Auditor tekshirish natijasi bo'yicha ma'lumotlarni umumlashtirib, xatolar va ularning moliyaviy natijalarga ta'siri baholangandan so'ng mijoz rahbariyatiga ma'lum qilish uchun tegishli rahbariyatga xatni tayyorlaydi. Auditorlik xulosasini tuzish borasida ta'kidlash joizki, xulosa audit o'tkaziladigan moliyaviy hisobotning to'g'riligi xususidagi fikrni ifoda etishi zarur. Biroq auditorlik xulosasining mustaqil obyekt sifatida tan olinmasligi holatlari ham uchrashi mumkin.

Mijoz rahbariyatiga yozma hisobot nusxasini auditorlik firmasining ichki standartlari shaklida mustahkamlash maqsadga muvofiqdir. Auditorlik faoliyati qonunchiligi va milliy standartlari talablariga muvofiq ochib berilishi shart bo'lgan masalalar bundan mustasno. Odatda auditorlik xulosasi shakli va mazmuniga qo'yiladigan yagona talab auditorlik faoliyatining milliy standartlarida belgilab qo'yiladi. Shu tariqa o'tkazilgan tekshiruv natijalari bo'yicha quyidagi xulosalarga kelish mumkin: tekshirilayotgan xo'jalik yurituvchi subyektning moliyaviy natijalari mijozning samarali faoliyat yuritishini aks ettiradi va majburiy auditorlik tekshiruvi obyektiga aylanadi. Tekshirilayotgan xo'jalik yurituvchi subyekt faoliyati, buxgalteriya hisobi yuritilishi va moliyaviy hisobotning o'ziga xos xususiyatlari daromad va xarajatlarni mijoz faoliyatining moliyaviy ko'rsatkichlari sifatida ko'rib chiqishni taqozo etadi. Shu bois auditorlik tekshiruvini rejalashtirish va tashkil etish, tekshirilayotgan xo'jalik yurituvchi

6 Muallif ishlanmasi

subyektning moliyaviy natijalari auditini o'tkazishda auditorlik jarayonlarini tanlash va qo'llash muhim ahamiyat kasb etadi.

Ilmiy izlanish natijalarini shuniko'rsatmoqdaki, auditor tomonidan auditorlik xulosasi uchun modifikatsiyalashgan fikrni shakllantirishda buxgalteriya axborotlarining sifatini va ularning maqsadga muvofiqligini tekshirish, foydalanuvchilarning axborotga bo'lgan ehtiyojini qondirishga qaratilgan omillarga e'tibor qaratish lozim. Axborotlarga bo'lgan ehtiyojni qondirishda subyektiv va obyektiv mezonlardan foydalanish talab etiladi.

Subyektiv mezonlarga buxgalteriya axborotlarining sifatini baholashda foydalanuvchilarning o'z axborot ehtiyojlari va ushbu ehtiyojlarni qondirish darajasi kiradi. Odatda tashqi auditor tomonidan to'plangan ma'lumotlarning sifati muhim o'rin tutadi. Shu jumladan ularning qanchalik darajada ishonchli to'plangan auditorning fikriga ta'sir qiladi. Buxgalteriyadan tashqi audit tomonidan olingan axborotlar sifatini baholashda auditor obyektiv mezonlar asosida baho beradi va natijada auditorlik riski aniqlanadi. Ushbu dissertatsiya doirasida amalga oshirilgan izlanishlar natijasiga ko'ra, hisob-kitob yo'li bilan obyektiv ma'lumotlar asosida (hisob-analitik ko'rsatkichlar) sodir bo'lgan hodisalar natijasini aks ettirish orqali moliyaviy hisobot ko'rsatkichlarining sifatiga baho beriladi.

Moliyaviy hisobotdan foydalanuvchilar uchun axborot ta'minotini kengaytirish maqsadida obyektiv mezonlar asosida hisob-kitoblarni asoslangan holda ta'minlash lozim. Ushbu jihatlarni hisobga olgan holda matematik modellar asosida buxgalteriya axborotlarining sifatini baholash metodikasi bo'yicha ilmiy izlanishlar olib borildi va auditorlik riski darajasini minimallashtirishga qaratilgan matematik hisob-kitoblar amalga oshirildi. Bunda quyidagi obyektiv mezonlarga rioya qilinishi belgilandi:

a) auditor tomonidan olingan ma'lumotlarning ishonchliligi;
b) moliyaviy hisobot ko'rsatkichlarining to'g'riligi;
c) olingan axborotlarning o'z vaqtida taqdim etilganligi — ularning mazmuni tahlil natijasi bo'yicha baholanadi.

Ushbu ko'rsatkichlarni tahlil qilish maqsadida dissertatsiyada quyidagi ko'rsatkichlar asosida model tuzildi va unda asosiy e'tibor quyidagi omillarga qaratildi:

1. Buxgalteriya axborotlarining ishonchlilik mezon.
2. Moliyaviy hisobotlarning ishonchlilik mezon.
3. O'z vaqtida taqdim etilish buzilishi natijasida boshlang'ich hujjatlar bo'yicha daromad va xarajatlarning umumiy hajmi ishonchlilik mezon.

Birinchi ko'rsatkich bo'yicha tuzilgan modelning umumiy shakli quyidagicha bo'ladi:

$$x_1 = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \frac{|X_i - X_i^*|}{|X_i^*|}, \quad (1)$$

x_1 - Buxgalteriya axborotlarining ishonchlilik mezon, hissasi

(Bunda ushbu ko'rsatkich o'zining qiymatini (0;1) oralig'ida belgilaydi va moliyaviy hisobot ma'lumotlari audit natijasida berilgan ma'lumotdan 2 baravardan ko'proq chetga chiqmaydi deb faraz qilinadi).

n - moliyaviy hisobot ko'rsatkichlarining miqdori.

X_i - buxgalteriya hisobi ma'lumotlari asosida moliyaviy hisobot ko'rsatkichlarining xajmi (ming so'm hisobida).

X_i^* - auditor tekshirishi natijasida moliyaviy hisobot ko'rsatkichlarining miqdori.

Moliyaviy hisobotning ishonchlilik mezon ko'rsatkichi bo'yicha masalan daromad va xarajatlarni ishonchlilik darajasiga ko'ra quyidagi formuladan foydalanishimiz mumkin

$$x_2 = \frac{d_{\text{даромад}} + d_{\text{харажат}}}{X_{\text{даромад}}^* + X_{\text{харажат}}^*}, \quad (2)$$

x_2 - moliyaviy hisobotlarning ishonchlilik mezon, hissasi (o'zining qiymatini (0;1) oralig'ida belgilaydi).

$d_{\text{даромад}}$ - boshlang'ich xujjatlar bo'yicha ishonchsiz bo'lgan daromadlar umumiy xajmi.

$d_{\text{харажат}}$ - boshlang'ich xujjatlar bo'yicha ishonchsiz bo'lgan xarajatlar umumiy xajmi.

$X_{\text{даромад}}^*$ - auditorlik tekshiruv natijasida aniqlangan daromad summalar.

$X_{\text{харажат}}^*$ - auditorlik tekshiruv natijasida aniqlangan xarajatlar summalar.

Buxgalteriya axborotlarining o'z vaqtida taqdim etilishi mezoniga ko'ra daromad va xarajatlarni tarkibi va ushbu sohadagi kamchiliklar bo'yicha quyidagicha formulasini ifodalashimiz mumkin.

$$x_3 = \frac{w_{\text{даромад}} + w_{\text{харажат}}}{X_{\text{даромад}}^* + X_{\text{харажат}}^*}, \quad (3)$$

x_3 - buxgalteriya axborotlarining ishonchlilik mezon hissasi (o'zining qiymatini (0;1) oralig'ida belgilaydi).

$\omega_{\text{даромад}}$ -ishonchsiz o'z vaqtidaligi buzilishi natijasida boshlang'ich xujjatlar bo'yicha daromadlarning umumiy xajmi.

$\omega_{\text{харакат}}$ - ishonchsiz o'z vaqtidaligi buzilishi natijasida boshlang'ich xujjatlar bo'yicha xarajatlarning umumiy xajmi.

$X^*_{\text{даромад}}$ -auditorlik tekshiruvi natijasida aniqlangan daromad summalari.

$X^*_{\text{харакат}}$ - auditorlik tekshiruvi natijasida aniqlangan xarajatlar summalari.

Buxgalteriya axborotlarini sifatini baholashni umumlashtirishni tashkil qilish uchun yuqorida sanab o'tilgan mezonlar asosida integral mezonlari aniqlanadi va tahlil qilinadi, bunda asosiy o'rinni axborotlarning muhimlilik darajasi hisoblanadi. Shunday qilib ushbu mezon teng bo'lmagan mezonlar asosida aniqlanadi(ishonchlilik, aniqlik, o'z vaqtidaligi), bunda albatta muhimlilik(uning ahamiyati) har bir mezon bo'yicha aniqlanadi. Ushbu integral sifat mezoni quyidagi o'rtacha arifmetik model asosida hisoblanadi:

$$x = \sum_{t=1}^s v_t x_t \quad (4)$$

x - buxgalteriya axborotlari sifatining integral mezonlari hissasi (o'zining qiymatini (0;1) oraliqda belgilaydi.

x_t - moliyaviy hisobot axborotlari sifatining t xususiy mezonning mazmuni

v_t - moliyaviy hisobot axborotlari sifatining xususiy t mezonning muhimligi.

s - sifat axborotlarining xususiy mezonlarining miqdori.

Shunday qilib axborotlarning sifat mezonlarining darajasini 2 ta guruhga ajratishimiz mumkin:

1.Ustuvor ahamiyatga ega bo'lgan darajali;

2. Ikkinchi (unchalik muhim bo'lmagan) darajali.

Buxgalteriya axborotlarining muhimligi darajasiga qarab muhim ahamiyatga ega bo'lgan birinchi darajali sifat mezoniga ega bo'lgan ustuvor ahamiyatga ega bo'lgan va unchalik muhim bo'lmagan axborotlar uchun ikkinchi darajali mezonlar o'rnatiladi. Shu maqsadda sifat mezonining nazorat summasi mezoni modeli bo'yicha, ikkinchi darajali mezonlarni aniqlash va tahlil qilishni talab qiladi:

$$x_{\text{назорат суммаси}} = \sum_{t=2}^s v_t^* x_t \quad (5)$$

$x_{\text{назорат суммаси}}$ -buxgalteriya axborotlarini sifatini nazorat summasini mezoni. (o'zining qiymatini (0;1)

oraliqda belgilaydi.Agarda ushbu holatda $x_{\text{назорат суммаси}}$ = odatda auditorlar tomonidan 5 foizgacha belgilanadi va undan ortiq bo'ladigan bo'lsa, auditorlik tekshiruvdan o'tgan mijoz tomonidan qabul qilinmasligi mumkin, agar 0 bo'ladigan bo'lsa, xato va kamchiliklar yo'qligini va moliyaviy hisobot va buxgalteriya hisobi ko'rsatkichlarining 100% sifatli ekanligini bildiradi.

v_t^* - xususiy mezonlarning tartibga solish ishlarini bajargandan keyin olingan yangi salmog'ini bildiradi,

bunda $v_t^* = \frac{v'_t}{v^*}$ va $v^* = \sum_{t=2}^s v'_t$

x_1 -xususiy t mezonining moliyaviy hisobotaxborotlarining sifatidagi hissasini bildiradi.

Yuqoridagi ko'rsatkichlarning $x_1, x_2, x_3, x_{\text{назорат суммаси}}$ hisob-kitobi natijasida tegishli boshqaruv qarori qabul qilinadi, agarda λ muhimlilikning nisbiy darajasiga nisbatan x yuqori darajada bo'lgan bo'lsa, audit rejasi bosqichlarida aniqlangan bosqichlari asosida auditor tomonidan salbiy xulosa berishi lozim.

Agarda $x < \lambda \leq x_{\text{назорат суммаси}}$ bo'ladigan bo'lsa modifikatsiyalashgan auditorlik xulosasini berishi va agar $x_{\text{назорат суммаси}} \leq \lambda$ va $x \leq$

λ bo'lsa, u holda ijobiy xulosa berishi kerak.

Auditorlik xulosasini va xulosasini shakllantirish audit rejasi va dasturining barcha bo'limlari bo'yicha o'tkazilgan auditorlik tekshiruvi natijalarini umumlashtirish va baholash jarayonida vujudga keladi.

Auditorlar odatda moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot tuzilgandan keyin to audit o'tkazilgan oxirgi kunga qadar amalga oshirilgan to'lovlarni ham tanlab tekshiradi. Bu tekshiruv natijalari hisob ma'lumotlarining ishonchliligini joriy majburiyatlarni moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotda aks ettirishning to'liqligi va haqqoniyligi nuqtayi nazaridan baholashga imkon beradi. Ushbu amallarni bajarish natijasida joriy majburiyatlar to'liq va haqqoniy aks ettirilganligi to'g'risida olingan dalillar, moliyaviy hisobot tuzilganidan so'ng to'langan qarzlarga nisbatan yetarli darajada deb baholanishi mumkin. Shundan so'ng auditor to'lovi tasdiqlangan va tasdiqlanmagan qarzlarni summalarining katta - kichikligini baholaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Auditorlik xulosalarini tayyorlash jarayonida ketma-ketlik va mantiqan bog'liqlilik tamoyillariga amal qilganda quyidagilarni inobatga olish maqsadga muvofiq deb hisoblaymiz:

1. Moliyaviy hisobotlarning o'z vaqtida taqdim etilishi, ya'ni auditorlik tekshiruvini o'tkazish rejasida belgilangan muddatlar davomida sifatli hisobot ko'rsatkichlarini taqdim etish muhim ahamiyatga ega.

2. Subyektning faoliyati auditi jarayonini o'z vaqtida yakunlash zarurligi sababli auditorlik tekshiruvini amalga oshirish uchun xo'jalik yurituvchi subyekt tomonidan moliyaviy hisobotlarni taqdim etish muddati auditorlik tashkiloti bilan oldindan kelishilgan bo'lishi lozim. Chunki kech taqdim etilgan moliyaviy hisobotlar auditorlik tekshiruvining o'z vaqtida amalga oshishiga salbiy ta'sir qiladi va natijada qaror qabul qiluvchi shaxslar axborotni o'z vaqtida olish imkoniyatiga ega bo'lmaydi.

3. Hisobotlar va ularda aks ettirilgan ma'lumotlar aniq, izchil bayon etilishi, keltirilgan dalillar mantiqqa zid kelmasligi kerak.

Bu yerda shuni qayd etish lozimki, auditorlik xulosasi va moliyaviy hisobotlarda berilayotgan axborot foydalanuvchilar uchun sodda va tushunarli bo'lishi talab etiladi. Jadval, chizma, diagramma va fotosuratlardan tegishli hollarda kompleks axborotni taqdim etish va umumlashtirish maqsadida foydalanish mumkin, ularning hisobotdagi vazifasi aniq ko'rsatilishi zarur. Hisobotlar ulardan foydalanuvchilarning bilim darajasi, manfaatdorligi va hisobot bilan tanishish uchun mavjud vaqtiga mos keladigan tarzda tuzilishi maqsadga muvofiqdir.

Shuningdek, dastlabki ma'lumotlar va xulosalar to'plangan dalillar asosida tekshiriladi va tekshirilayotgan subyekt rahbariyati bilan muhokama qilinadi, bu esa ma'lumotlar va xulosalarning to'g'riligi hamda to'liqligini tasdiqlash imkonini beradi.

Shunday qilib, xulosalarda auditor tomonidan olingan ma'lumotlarga asoslangan dastur bo'yicha chiqarilgan mantiqiy natijalar jamlanadi. Auditorlik xulosasining kuchli jihatlari ma'lumotlarni tasdiqlovchi dalillarning ishonchliligiga hamda xulosalarni shakllantirishda qo'llangan mantiqiy asosga bevosita bog'liqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Шеремет А.Д., Суйц В.П. Аудит. М.: ИНФРА-М, 2009.456с. С.45.
2. Подольский В.И., Савин А.А., Сотникова Л.В. и другие. Аудит./под ред.проф.В.И.Подольского. Учебник. М.:ЭКОНОМИСТ, 2005. 494с. С.235.Федоренко И.В.,Золотарева Г.И. Аудит. М.:Инфра-М, 2016. 272с. С.18-28.
3. Миргородская Т.В. Аудит. Учебное пособие. М.:КНОРУС, 2014. 312с. С. 170.
4. Федоренко Н.В. Аудит: Расширяем границы науки. Теория и методология. М.: Инфра-М, 2016. -100с. С.27-33. Аудит. Под ред. А.Е. Суглобова. М.: Дашков и К., 2015.-368с. С.45-61.
5. Аудит ва сифат назоратининг халқаро стандартлари. 2012 йил нашри. 1қисм. 2-жилд. Тошкент:БАМА, 2014. Б. 571-572.
6. ХАС 315, "Муҳим бузиб кўрсатишлар рискларини тадбиркорлик субъекти ва унинг муҳитини билиш асосида аниқлаш ва баҳолаш", 6(б) банди
7. ХАС 330, "Баҳоланган рискларга жавобан аудиторнинг ҳаракатлари", 6 ва 18-бандлар
8. Очилов, Ф. (2024). АУДИТОРЛИК ТЕКШИРУВЛАРИДА МОЛИЯВИЙ ҲИСОБОТЛАРДАГИ ҚИЁСИЙ АХБОРОТЛАРНИ БАҲОЛАШ ЙЎНАЛИШЛАРИ. Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil, 2(1), 437-444.
9. ugli Ochilov, F. S. (2023). IMPROVING THE AUDIT OF LIABILITIES. SCHOLAR, 1(29), 4-10.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
